

ROSA TIMMER

Bij de receptie rinkelt de telefoon continu. Zachtjes klinkt er muziek van John Legend in de wachtkamer met zacht licht, kleurige bloemen, goede koffie en tijdschriften. Cliënt Esther tikt met haar kisten tegen de tafelpoot. Zenuwachtig. Maar zeker.

Receptionist Sophie is druk bezig. Ze ontvangt cliënten, beantwoordt vragen over kosten. Dan gaat de telefoon weer.

Sophie pakt op.

Het is even stil.

„Nee, dat geeft niks”, zegt ze in de hoorn. „Laat het er maar even uit, dat is heel normaal.” Aan de andere kant klinkt zacht gesnik.

Ze maakt het vaker mee: dat eerste contact met de abortuskliniek is confronterend. Sommige vrouwen worden dan overvallen door emoties.

„Het is het eerste moment dat hun keuze heel echt wordt.”

Het overgrote deel van de vrouwen weet het heel zeker als ze de kliniek binnenlopen: ze willen de zwangerschap niet en hebben daar lang genoeg over nagedacht. Toch wordt altijd eerst een echo gedaan om de duur van de zwangerschap te bepalen, en een besluitvormingsgesprek gevoerd. Daarin gaat het ook over anticonceptie en andere facetten van seksuele gezondheid, zoals bijvoorbeeld ervaringen met seksueel geweld.

De verpleegkundige onderzoekt intensief hoe zeker een vrouw is in haar keuze voor het afbreken van een zwangerschap. In principe maakt de reden niet uit, als een vrouw er zelf maar achterstaat. Pas als het helemaal helder is, kan een vrouw behandeld worden. Vaak op dezelfde dag nog.

Esther van 23 jaar is met haar vriend en drie grote koffers bij de kliniek. Ze is nog geen week overtijd, maar wel echt zwanger, laat de echo zien.

„Wat een opluchting”, zegt ze als ze samen met haar vriend in de spreekkamer bij arts Sjors zit. Ze kijkt naar haar vriend en hij deelt dat gevoel. Hij geeft haar een knipoogje.

Esther draait haar gezicht weer naar de arts: „Ik dacht dat ik al 12 weken zwanger was, omdat ik al heel lang niet ongesteld ben geweest.” Haar vriend knikt mee.

Sjors: „Dat kan zeker een opluchting zijn. Zeg, vertel eens: hoe zeker is jouw beslissing?”

Esther: „Honderd procent. Mijn leefomstandigheden zijn er niet naar om nu een baby te krijgen. Ik heb weinig geld, we hebben nog maar net een relatie en het is ook nog een lange-afstandsrelatie. Vandaar dat we koffers mee hebben, we gaan zo naar hem toe met de trein.”

Sjors: „Dat zijn allemaal praktische redenen, maar voelt het ook zo duidelijk?”

Esther: „Ja, ik vind mezelf nog geen goede moeder nu.”

Sjors keert zich naar de vriend: „En hoe sta jij erin?”

Hij: „Ik denk er hetzelfde over. We zijn jong en nog maar pas bij elkaar.”

Na een gesprek over de verschillende behandelmethodes en de consequenties die daaraan hangen is het tijd voor het een-op-eenmoment. Een wettelijk verplicht moment om te kijken of de vrouw haar keuze niet onder druk van iemand maakt.

Sjors tegen de vriend: „Nu ga ik jou even wegsturen, want ik ga even met haar alleen praten.”

Hij staat gedwee op, geeft Esther nog een zacht kneepje in haar schouder en doet dan de deur achter zich dicht.

Sjors steekt van wal: „Nou heb ik niet het gevoel dat er heel veel tussen zit bij jullie, maar ik wil het toch graag van je weten: is dit helemaal je eigen keus?”

Esther: „Ja, helemaal. Hij steunt mij, maar het is mijn keus.”

Bij de receptie vertelt Sophie dat ze altijd kleine hapjes neemt van haar cracker. „Zodat ik nooit een heel volle mond heb als de telefoon gaat.” Ze heeft een vooruitziende blik, want na nog geen twee happen gaat de telefoon weer.

Sophie neemt op.

„Je klinkt erg buiten adem, klopt dat?”

Kiezen voor abortus

‘Ik vind mezelf nog geen goede moeder’

De abortuskliniek Stimezo in Groningen bestaat 50 jaar. Ter ere daarvan opent de kliniek voor het eerst haar deuren voor een journalist. Dit is een vijfdeelige serie over de abortuskliniek.

Aflevering 2:
De besluitvorming.

De serie

Voor een vijfdeelige serie keek verslaggever Rosa Timmer twee weken mee in de behandelkamers van de abortuskliniek in Groningen. Het geeft een intiem beeld van de abortuszorg. De voorwaarde was dat de cliënten toestemming gaven voor haar aanwezigheid en hun privacy gewaarborgd blijft. Namen zijn gefingeerd en herkenbare details veranderd. De volgende aflevering gaat over mannensterilisaties als een van de betrouwbaarste vormen van anticonceptie, in aflevering 4 kijkt u mee in de behandelkamer bij een abortus en in de slotaflevering blikken vrouwen terug op hun abortus.

„Ben je veilig?”

„Dus hij weet niet waar je bent?”

„Je bent op de vlucht en kon daarom niet komen.”

„Natuurlijk kunnen we de afspraak verzetten.”

Sophie: „Dit gebeurt ook, dat mensen in een situatie met huiselijk geweld zitten en ongepland zwanger raken. Zij had een afspraak, maar ze kon niet komen omdat ze op de vlucht was. Hij zat haar achterna, maar ze wil nog steeds komen.”

Over Jennifers wang rolt een traan. Ze is de eerste vrouw in een week die hier huilt. De vrouwen die hier binnenkomen doen dat niet lichtzinnig, maar lijken redelijk kalm. Voor haar ligt het anders. De keuze om de zwangerschap uit te dragen of een abortus te ondergaan zijn als twee raceauto's die elkaar telkens inhalen op het circuit. Haar gezicht gaat van gespannen, naar verdrietig, naar hoopvol en terug.

„Maar klopt het hartje dan al?” wil ze weten. Jennifer (21) is zes weken zwanger. Het embryo is 6 millimeter, ongeveer zo groot als een gummetje op een potlood.

Buiten de spreekkamer legt Petra het later uit. Rond het einde van de zesde week of aan het begin van de zevende week is op de echo een flikkerlichtje waarneembaar. Het hartje is nog niet gevormd, het is in het begin meer een klomp cellen waar bloed doorheen stroomt. „Maar iedereen heeft daar een ander gevoel bij. Voor de een is conceptie al het begin van het leven, voor de ander is het dat flikkerlichtje, of pas wanneer een baby buiten de baarmoeder kan overleven.”

Terug naar Jennifer.

„Het is niet zo exact te zeggen wanneer het hartje gaat kloppen”, vertelt Petra. „Maar het flikkerlichtje zie je begin week zeven ongeveer.”

De jonge vrouw met glanzend donkere haren zit in een lichte zomerjurk in de spreekkamer. Zo luchtig als haar zomerjurk is, zo zwaar voelt ze zich van binnen. „Het is niet dat ik het kindje niet wil”, zegt ze. Daar gaat de tweede traan over haar wang. „Ik ben ook niet voor abortus, maar de situatie is er niet naar. Maar het is echt mijn eigen fout geweest.”

Ze woont nog thuis en kan daar niet blijven wonen als ze het kindje houdt. Dat is

ook een van de redenen dat ze hier is. Ze slikt. „Je moet ook kijken naar wat je een kindje te bieden hebt, zegt mijn vader.”

Ze vindt dat ze weinig te bieden heeft, zo niet niks. Geen eigen woonruimte, geen inkomen en de verwekker van het kind is niet meer haar partner. Het is een lieve jongen, maar als opvoeder ziet ze hem niet. Jennifer kijkt naar beneden als het gaat over een behandeling.

En dat hartje.

Petra: „Het is ook goed om niet alleen vanuit jezelf te kijken, je draagt een verantwoordelijkheid. Je hebt aan de ene kant besloten dat je het niet wil, maar ik vind je nog erg worstelen. Ik zie het aan je. Dat is niet erg, het is ontzettend verdrietig. Maar de vraag is of je nu moet kiezen, of dat niet te snel is. Soms heb je wat meer tijd nodig, want het moet erna ook goed voelen.”

Ze knikt. Haar haren bewegen mee. Er valt weer een traan.

Petra: „Heb je al wat gedaan om het helderder voor jezelf te krijgen?”

Dat heeft ze. Ze heeft bij het Fiom, gespecialiseerd in ongewenste zwangerschap en afstammingsvragen, een keuzemodule gedaan, ze heeft gekeken naar het leven van tienermoeders, ze heeft gesproken met haar ouders.

Petra: „Weet je dat je het al heel goed doet? Door alles te overwegen is de kans op spijt na een keuze veel kleiner. Het is een zoektocht, maar je bent op de goede weg.”

Haar ogen lichten op: „Ik wil wel met het Fiom praten over de mogelijkheden voor

GRO

Verpleegkundige Petra geeft informatie aan een cliënt in de spreekkamer. FOTO'S NENKE MAAT

Mythe van de week: 'Er komen vooral tieners in de abortuskliniek'

Het aantal tienerzwangerschappen neemt in Nederland sinds 2002 sterk af, en daarmee ook de abortussen onder tieners. In 2020 werden er in Nederland 2355 tienerzwangerschappen afgebroken (tot 20 jaar), waarvan 58 bij tieners onder de 15 jaar. Dit is ruim 7 procent van de in totaal 31.363 abortussen in 2020. De grootste groep die voor abortus kiest is tussen de 25 en 30 jaar (24 procent) gevolgd door de groep 30 tot 35 jaar (23 procent).

huisvesting als ik het kindje hou."

Petra knikt: „Dat lijkt me een heel goed idee. Je kunt hier altijd terugkomen, maar er is geen haast.” Na een halfuur is de opluchting ineens voelbaar. Haar gezicht ontspant. Geen traan meer. Ze staat al half op als ze het toch nog durft te vragen. „Mag ik het echo-tje mee?” Dat mag. Dan vertrekt ze met een glimlach.

Petra is blij met het gesprek, ook al zijn er nog geen antwoorden: „Ik merkte haar strijd en het leek alsof ze besloten had dat het vandaag moest gebeuren. De strijd is dan ook: nu is het nog klein, dus is een behandeling nog makkelijker. Maar je moet het ook

Verpleegkundige Carolien haalt een cliënt op uit de wachtkamer.

niet overhaasten met kans op spijt, omdat je je gevoel gepasseerd bent. Liever neem je dan nog wat extra tijd. Ik ben blij dat ze zichzelf dat gunt.”

De laatste die vandaag in de spreekkamer zit is Marion van 40-plus. Ze heeft drie kinderen, van wie de jongste nog een baby is en

waarvoor ze medische toeren heeft moeten uithalen om zwanger te worden.

Marion is zeven weken zwanger, blijkt bij de echo. Ze schrikt daarvan. „Ik dacht dat het korter was.”

Zo'n 25 jaar eerder is ze ook in deze kliniek geweest. Toen vond ze zichzelf nog veel te

jong voor kinderen. „Nu zit ik hier weer”, zucht ze. „Het is hier wel veranderd”, zegt ze terwijl ze de lichte spreekkamer met uitzicht op de tuin rondkijkt. Ze geneert zich een beetje, verontschuldigt zich haast.

„Het condoom was gescheurd en ik dacht dat het niet zo'n vaart zou lopen, omdat we met de laatste zoveel moeite hadden om zwanger te worden en omdat ik ouder ben.”

Ze slikt. De verpleegkundige knikt begripvol. „Dat zien we vaker hoor, dat vrouwen na een recente zwangerschap toch makkelijk weer zwanger zijn. Ook als het eerder moeilijk ging.”

Ze frommelt wat met een papiertje.

„Ik zit met tieners en een baby. Nog eentje erbij, dat gaat echt niet. We hebben niet eens genoeg kamers, we staan er financieel ook niet best voor. Nee, ik wil dit echt niet.”

De telefoon gaat aan het eind van de dag weer. Sophie staat net bij het postvak, dus ze spurt ernaartoe en neemt op. „Je wil de afspraak afzeggen? Mag ik je vragen wat de reden is, zodat ik je eventueel advies kan geven?”

Ze vraagt dit omdat sommige vrouwen de afspraak afzeggen omdat ze denken dat ze een miskraam hebben. Dan is het verstandig om op controle te komen, want soms groeit de zwangerschap dan toch door. Dat is het niet, blijkt al snel. Sophie hoort het aan en er verschijnt een glimlach op haar gezicht.

„Je wil de zwangerschap uitdragen. Fijn dat je even liet weten dat je niet komt. Dan wens ik je alle goeds.”